ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ВСС - 12988 16-10-2026

ДО
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ АДВОКАТИ
ГОСПОДИН СВЕТЛОЗАР НИКОЛОВ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН НИКОЛОВ,

По повод поставените въпроси от г-н Светлозар Николов – председател на Съюз на българските адвокати и във вр. с чл. 29и от Закона за съдебната власт и чл. 15, ал. 2 от Правила за произвеждане на избори на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите (приети с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по протокол № 16/09.07.2026 г.), в качеството ми на кандидат за изборен член на Висшия съдебен съвет от квотата на прокурорите, представям на Вашето внимание следните отговори:

Въпроси от 02.10.2026 г.

Въпрос 1: *Как ще подобрите прозрачността, ефективността и законосъобразността на работата на комисиите по професионална етика към прокуратурите и към Прокурорската колегия?*

Според мен комисиите по професионална етика работят добре тогава, когато магистратите разбират как се вземат решенията и могат да разчитат на еднакъв подход към сходни случаи. За това са важни няколко неща.

На първо място, ясни критерии и разумни срокове. Всеки магистрат трябва да знае по какви правила се преценява поведението му. Проверките

трябва да приключват в разумен срок, без това да става за сметка на задълбочеността или правата на засегнатия.

На второ място, решенията трябва да бъдат добре мотивирани – да е ясно какво е установено и защо се стига до съответния извод. Така се създава увереност, че сходните случаи се разглеждат по еднакъв начин, а не според конкретния човек.

Не по-малко важно е магистратът да има реална възможност да бъде чут и да изложи своята позиция, преди да бъде направена преценка за поведението му.

Смятам, че трябва да има и достатъчно публичност за работата на комисиите, при спазване на законовите ограничения за защита на личните данни. Обществото има право да знае по какви принципи работят тези органи, без това да означава публично излагане на отделни магистрати.

В крайна сметка доверието не се печели с декларации, а с последователна работа, ясни правила и решения, чиито основания могат да бъдат разбрани и проверени.

Въпрос 2: *Как ще подобрите прозрачността и контрола върху прилагането на принципа на случайното разпределение по чл. 9 от ЗСВ в прокуратурите?*

Бих подкрепил независим технически одит на системата, който да проверява дали разпределението действително е случайно и дали е възможна намеса. Всяка промяна трябва да може да бъде проследена – кой я е направил, кога и на какво основание. Изключенията трябва да са само в предвидените от закона случаи, с писмени мотиви, а обобщените данни за тях да бъдат публични. Така ще има реална възможност за контрол, без да се разчита единствено на доверие в системата.

Въпрос 3: *Как ще гарантирате, че решенията на Прокурорската колегия няма да се предопределят от главния прокурор или от временно изпълняващия функциите? Ще гласувате ли против немотивирани предложения, внесени от него?*

Ще преценявам всяко предложение според закона и конкретните факти, независимо от кого идва. Когато липсват достатъчно основания или решението не е обосновано, няма да го подкрепя с гласа си. За мен това важи за всички, включително за главния прокурор. Важно е всеки да упражнява правомощията си в рамките на закона и да носи отговорност за решенията си.

Въпрос 4 : *През 2027 г. новият ВСС ще избира главен прокурор. Каква процедура ще подкрепите: публично изслушване, въпроси от професионални и граждански организации. публикуване на мотивите на всеки член? По какви критерии ще гласувате?*

Подкрепям открита процедура с публично изслушване, въпроси от професионални и граждански организации и ясни мотиви за моя вот.

Бих подкрепил кандидат, който съчетава висок професионализъм с почтеност, прозрачност и готовност да носи отговорност за управленските си решения. Според мен главният прокурор на Република България трябва да бъде преди всичко професионално независим и почтен човек с висок авторитет в прокурорската общност. Той следва да притежава задълбочени юридически познания, доказан професионализъм, обективност и необходимите управленски качества, за да ръководи ефективно прокуратурата и да носи ясна отговорност за своите решения.

При избора бих се ръководил от професионалните качества, почтеността, независимостта и способността на кандидата да отстоява върховенството на правото. За мен е особено важно той да уважава правата на гражданите, да гарантира професионалната самостоятелност на прокурорите и да не допуска външно влияние върху работата им. Законът и общественият интерес трябва да стоят над личните, корпоративните и политическите интереси, а еднаквите критерии да се прилагат спрямо всички.

Въпрос 5: *Как оценявате действащия механизъм за разследване на главния прокурор и неговите заместници? Ще предложите ли промени и какви?*

Според мен наличието на механизъм, дори и да има слабости, е по-добро от липсата на такъв. Години наред разследването на главния прокурор беше сериозен проблем. Сега поне има ред, по който сигналът може да

стигне до прокурор извън йерархията на прокуратурата. Въпросът е този механизъм да работи действително, а не само формално.

На първо място, трябва да има необходимите хора, средства и достъп до информация, за да може разследването да бъде пълноценно. Също толкова важно е разследващият да бъде защитен от зависимости и натиск и да може да работи самостоятелно. Необходимо е и решенията за отказ, спиране или прекратяване на разследването да подлежат на ефективен съдебен контрол.

Преди да се правят промени, обаче, трябва да се види как механизмът работи на практика – къде има забавяния, какви трудности възникват и какви резултати се постигат. Така ще можем да отстраним конкретните слабости, вместо да променяме правилата само на теория.

Въпрос 6: *Какви изводи правите от случая Мартин Божанов" за кадровата политика в прокуратурата? Какви конкретни мерки ще предложите срещу неформални мрежи на влияние при назначенията и повишенията?*

Подобни случаи поставят въпроса доколко прозрачно се вземат кадровите решения в прокуратурата. Важно е обаче да се разграничават установените факти от твърденията, които подлежат на проверка. Когато има сигнал, той трябва да бъде проверен докрай, а недоказаното да не се представя като факт. Това е справедливо към засегнатите и е необходимо, за да запазим почтеността на публичния дебат.

Ще настоявам за предварително ясни критерии за назначенията и повишенията, реална проверка за конфликт на интереси и мотиви за избора на конкретния кандидат. Когато решенията са обосновани и подлежат на проверка, възможностите за неформално влияние се ограничават, а доверието в кадровата политика се укрепва.

Въпрос 7: *Ще настоявате ли указанията на по-горестоящ прокурор да бъдат винаги писмени и мотивирани, а случите на отнемане на преписки да се отчитат статистически и публично?*

С уговорката, че не харесвам израза „отнемане на преписка“, доколкото носи негативна конотация, смятам, че тези случаи трябва да имат ясно основание и да бъдат надлежно документирани.

Подкрепям указанията на по-горестоящия прокурор по конкретни производства да бъдат писмени, мотивирани и проследими. Това е гаранция за правилното развитие на процеса и позволява да се види на какви основания е взето съответното решение. Подкрепям и публична обобщена отчетност за случаите на отнемане на преписки от по-горестояща прокуратура, при спазване на изискванията за защита на следствената тайна и личните данни.

Въпрос 8: *Как ще допринесете за изпълнението на решенията на Европейския съд по правата на човека по групите дела , С.З. срещу България" и „Колеви срещу България"?*

Като член на ВСС ще работя за независимостта и ресурсната обезпеченост на разследването, за обучение на хората, които го водят, и за анализ на причините, поради които наказателните производства се забавят.

Решенията по делата „С.З.“ и „Колеви“ поставят ясен проблем: разследването трябва да бъде ефективно, а когато засяга главния прокурор, да има и реални гаранции за независимост. Това не е абстрактно изискване. Зад него стоят хора, които са чакали отговор години наред.

За мен изпълнението на тези решения не свършва с промяна в закона. Законът е само началото. Истинската проверка е в практиката: да се водят навреме и докрай разследвания, които не зависят от никого, и да има резултати, които могат да се видят и проверят.

Затова, ако бъда избран, ще настоявам з независимост и ресурсна обезпеченост на разследването, обучение и анализ на причините за забавяне. Изпълнението трябва да се отчита чрез конкретни действия и проверими резултати.

Въпрос 9: *Как следва да реагира Прокурорската колегия при данни за натиск върху защитници, като привличане на адвокати като обвиняеми или призоваването им като свидетели заради дейността им по защита, претривания в адвокатски кантори или използване на специални разузнавателни средства спрямо защитници?*

Законосъобразното упражняване на защитата не може да бъде основание за неблагоприятно третиране на адвоката. Действията му в рамките на добросъвестното упражняване на защитата не бива да водят до неоправдан натиск или възпиращ ефект върху адвокатската професия. Европейският съд по правата на човека подчертава, че преследването и тормозът над представители на юридическата професия засягат самата същност на системата на Конвенцията (*Kruglov and Others v. Russia*).

При данни за натиск чрез привличане на адвокати като обвиняеми, призоваването им като свидетели във връзка с дейността им по защита, претърсване на адвокатски кантори или използване на специални разузнавателни средства ще настоявам за своевременна и обективна проверка на законовите основания и пропорционалността на предприетите действия, при стриктно спазване на адвокатската тайна.

Прокурорската колегия следва да реагира в рамките на правомощията си, да сезира компетентните органи при необходимост и да изисква отчетност за предприетите действия, без да предрешава конкретни случаи. Целта е да се гарантира, че процесуалните средства се използват законосъобразно и не се превръщат в инструмент за въздействие върху защитата.

Въпрос 10: *Какви мерки ще предложите срещу продължителните досъдебни производства и за своевременен достъп на защитата до материалите по делото?*

ВСС може да влияе върху причините за продължителните досъдебни производства чрез организацията, кадровото и ресурсното обезпечаване, контрола върху административната дейност и отчетността, но не може да замества прокурора или разследващия орган при решаването на конкретно дело.

ВСС може да работи по кадровите, организационните и ресурсните причини за забавянето. Прокурорската колегия може да разглежда системни проблеми в организацията на прокурорската работа и да предприема действия в рамките на законовите си правомощия. Наблюдаващият прокурор и компетентните ръководители в прокуратурата носят отговорност за процесуалните действия, спазването на сроковете и надлежното ръководство на конкретното производство.

В рамките на ВСС ще работя за независимост и ресурсна обезпеченост на разследването, обучение и системен анализ на причините за забавяне. Ще настоявам за проследяване на продължителните производства, за да се установяват повтарящите се проблеми и да се предприемат конкретни мерки за отстраняването им.

Същото се отнася и до своевременния достъп на защитата до материалите по делото. Той трябва да бъде реално гарантиран при спазване на процесуалните правила, като се анализират причините за забавяне и се подобряват административната и техническата организация. ВСС не следва да се произнася вместо компетентния орган по конкретно искане на защитата, но може да работи за отстраняване на системните пречки пред ефективното упражняване на това право.

За мен е важно предприетите мерки да не остават само добри намерения, а изпълнението им да се отчита чрез конкретни действия и проверими резултати.

Въпрос 11: *Как оценявате практиката на публични изявления на прокуратурата по висящи дела в светлината на презумпцията за невиновност и Директива (ЕС) 2016/343? Следва ли тя да води до дисциплинарна отговорност?*

Смятам, че публичните изявления на прокуратурата по висящи дела трябва да се оценяват през баланса между правото на обществото да бъде информирано и задължението да се спазва презумпцията за невиновност.

Член 4 от Директива (ЕС) 2016/343 изисква публичните изявления на органите на властта да не представят обвиняемия като виновен, преди вината му да бъде установена по закон. Същевременно директивата не забранява публичното информиране. По силата на чл. 4, § 3 информация може да се предоставя, когато това е строго необходимо за разследването или в обществен интерес, но начинът и контекстът на съобщаването не трябва да създават впечатление за предварително установена вина.

Този баланс е изведен и в практиката на Европейския съд по правата на човека. По делото Allenet de Ribemont v. France (10 февруари 1995 г., §§ 35–38) Съдът приема, че презумпцията за невиновност обвързва не само съда, но и останалите държавни органи, като същевременно признава правото на

обществото да бъде информирано за текущи разследвания. По делото Daktaras v. Lithuania (10 октомври 2000 г., §§ 41–44) Съдът подчертава значението на използваните думи и контекста на изявлението. В Gutsanovi v. Bulgaria (15 октомври 2013 г) той установява нарушение на презумпцията за невиновност във връзка с публични изявления на държавни представители.

За мен изводът е ясен: прокуратурата трябва да бъде достатъчно прозрачна, за да информира обществото за работата си, но публичната комуникация не бива да превръща тезата на обвинението в публична присъда. Информацията трябва да се основава на проверими факти, да има ясна цел и да не разкрива защитена информация без законово основание.

Що се отнася до дисциплинарната отговорност, тя трябва да се преценява индивидуално съобразно Закона за съдебната власт, характера на изявлението, контекста и тежестта на установеното нарушение. Не всяка неточна или неуместна формулировка следва автоматично да води до дисциплинарно наказание. Но когато е налице виновно нарушение на служебните задължения или етичните правила, трябва да има реална и пропорционална реакция, при спазване на правото на защита.

Публичната информация не трябва да представя обвиняемия като виновен преди окончателна присъда. Дисциплинарната отговорност се преценява индивидуално при установено виновно нарушение и спазване на правото на защита.

Въпрос 12: *Множество прокуратури се ръководят от временно изпълняващи функциите. Ще се ангажирате ли с конкретен срок за откриване на процедури за всички свободни ръководни длъжности?*

Ако бъда избран зя члун на Прокурорската колегия на ВСС в първите два месеца от мандата ще предложа публичен график за откриване на процедурите за свободните ръководни длъжности, при спазване на законовите изисквания и срокове.

Въпрос 13: *Ще подкрепите ли публикуването на всички дисциплинарни решения с мотивите и произнасянето по сигнали на граждани и адвокати в разумен, предварително обявен срок?*

Подкрепям публикуване на мотивираните окончателни решения при законосъобразна защита на личните данни. Ще предложа и публични правила за сроковете за разглеждане и отговор по сигналите в компетентността на колегията.

Въпрос 14: *Какви обективни критерии за натовареност и качество на работата трябва да съдържат атестациите на прокурорите?*

Въпросът за атестирането на магистратите и критериите за оценяване е подробно развит в концепцията ми. Винаги съм смятал, че броенето единствено на актове не е справедлив начин да се оцени работата на прокурора. Същото ми споделиха и колегите от цялата страна при срещите ми с тях: този метод на атестиране не разбира работата, която стои зад числата. Отменението акт или оправдателната присъда не доказват сами по себе си непрофесионализъм. Зад тях може да стои сложна фактическа обстановка, утвърдена изолирана или променена практика или просто различна преценка на съда. Важно е оценката да се основава на обективни и съпоставими критерии, които отчитат не само количеството на приключените производства, но и техния характер и фактическа и правна сложност.

Затова вярвам, че оценката трябва да търси причината защо е станало така, а не колко пъти. Трябва да се взимат предвид сложността, правният анализ, мотивите и способността за самостоятелно решение. Атестирането трябва да води и до развитие - до практическо обучение според реалните нужди, а не до още една оценка в досието. Ако оценяваме само цифрата, ще насърчим не добрата, а безопасната работа.

Въпрос 15: *Как виждате взаимодействието с Европейската прокуратура и разрешаването на споровете за компетентност с нея?*

Подкрепям своевременно и пълно институционално съдействие. Споровете за компетентност трябва да се разрешават по приложимия европейски и национален правен ред, без да препятстват разследванията.

Въпрос 16: *Ще се ангажирате ли да оповестявате срещите си с политици, представители на бизнеса и лобисти по време на* мандата?

Подкрепям по-голямата публичност и прозрачност в работата на ВСС, включително оповестяването на участниците и предмета на служебните срещи с външни лица, при спазване на законовите ограничения.

Смятам, че прозрачността е важна гаранция за доверието в институцията. Решенията ми ще се основават на фактите и закона, а не на външно влияние.

Въпрос 17: *Ще публикувате ли особено мнение при всяко несъгласие с решение на колегията и ежегоден личен отчет за дейността си като член на ВСС?*

Подкрепям този подход и ако бъда избран за член на Прокурорската колегия на ВСС ще излагам мотивите за несъгласието си в предвидената процедурна форма и ще представям ежегоден личен отчет за предприетото, постигнатото и неизпълнените ангажименти.

Въпрос 18: *При какви обстоятелства бихте си направили отвод от решение на колегията, засягащо прокурор, с когото сте били в отношения на служебна зависимост?*

Самата по себе си предходната служебна зависимост не означава предубеденост и не следва автоматично да поражда съмнения в безпристрастността ми. Важно е всяко решение да се взема въз основа на закона и обективните обстоятелства, без значение от предходните професионални отношения. Предходните служебни отношения ще бъдат оценявани конкретно и прозрачно, като водещи ще бъдат законът и необходимостта да се гарантира обективност при вземането на решения.

Бих си направила отвод, когато са налице конкретни обстоятелства, които могат да породят основателни съмнения в моята безпристрастност, или когато съществува законово основание за това. Такива могат да бъдат личен интерес, близки лични отношения или друг конкретен конфликт на интереси.

За мен водещи са законът, обективността и доверието в институцията.

Въпрос 19 - не е относим към моята кандидатура;

Въпрос 20 - не е относим към моята кандидатура;

Въпрос 21. *Кой Ви предложи и имате ли професионална или лична зависимост от предложителя си?*

Кандидатурата ми е издигната от колеги прокурори. Подкрепата им не създава задължение за определен вот; за всяка своя позиция ще нося лична отговорност.

Въпрос 22: *Ще подкрепите ли публичност на статистиката за отказите да се образува досъдебно производство по сигнали срещу магистрати и висши длъжностни лица и въвеждането на ефективен съдебен контрол върху тези откази?*

Подкрепям публична обобщена статистика и ефективен съдебен контрол върху отказите в законово определените случаи. Разширяването на контрола следва да се обсъжда като законодателна мярка за защита на засегнатите права.

Въпрос 23: *Каква с позицията Ви за правото на пострадалия и на защитата да обжалват прокурорските актове пред съд, а не само пред по-горестоящ прокурор?*

Подкрепям ефективна съдебна защита, когато прокурорският акт засяга права и законни интереси. Обхватът и редът трябва да бъдат ясно уредени в процесуалния закон.

Въпрос 24: *С решение от 30 април 2025 г. по съединени дела C-313/23, C-316/23 и C-332/23 Съдът на Европейския съюз постави изисквания към органи, които упражняват кадрови и дисциплинарни правомощия след изтичане на мандата си. Как ще се отнесете към кадровите и дисциплинарните решения, взети от Прокурорската колегия след изтичане на мандата й на 3 октомври 2022 г.? Ще подкрепите ли преразглеждането им?*

Ще се съобразявам с правото на Европейския съюз и приложимата практика на Съда на ЕС. Бих направил само едно уточнение: решението от 30 април 2025 г. по съединени дела C-313/23, C-316/23 и C-332/23 се отнася до

Инспектората към ВСС и не се произнася пряко по законосъобразността на актовете на Прокурорската колегия след изтичането на мандата на членовете на ВСС на 3 октомври 2022 г.

Смятам, че този въпрос трябва да се разглежда въз основа на конкретните правни основания, а не чрез общо заключение за всички постановени актове. Подкрепям проверката на конкретни кадрови и дисциплинарни решения по установения в закона ред, когато са налице основания за това. Самото изтичане на мандата не означава автоматична отмяна или задължително преразглеждане на всички актове на ВСС. Водещи трябва да бъдат законността, правната сигурност и спазването на приложимото право на ЕС.

Въпрос 25: *Как оценявате законосъобразността на действията на временно изпълняващия функциите главен прокурор след изтичане на законовия шестмесечен срок през юли 2025 г. и произнасянето на Върховния касационен съд по този въпрос? Как следва да се третират актовете. издадени в този период?*

Законовите срокове трябва да се спазват, а относимите съдебни произнасяния да се съобразяват. Последиците за всеки конкретен акт се установяват от компетентния орган по приложимия правен ред. Не бих приел нито че всички актове са автоматично недействителни, нито че въпросът може да бъде пренебрегнат. Последиците за всеки конкретен акт следва да бъдат установявани от компетентния орган по надлежния правен ред, при спазване на закона и принципа на правната сигурност.

Въпрос 26: *Как ще гарантирате спазването на законовия шестмесечен срок за временно изпълняващия функциите главен прокурор и непрекъснатостта на ръководството на прокуратурата, без тълкувания, които заобикалят закона?*

Ще настоявам за своевременно решение на компетентния орган, съобразено със законовия срок и приложимите изисквания. Непрекъснатостта на ръководството трябва да бъде осигурена законосъобразно.

Въпрос 27: *Докладът на Европейската комисия за върховенството на правото от 2026 г. отново отчита липса на напредък в постигането на резултати по разследвания, обвинения и окончателни присъди за корупция по високите етажи. Какви конкретни промени в организацията и отчетността на прокуратурата предлагате?*

Докладът на Европейската комисия за върховенството на правото за 2026 г. отправя към България шест основни препоръки: постигане на убедителни резултати по делата за корупция по високите етажи на властта; реформа на Висшия съдебен съвет с оглед гарантиране на неговата независимост и ефективност; осигуряване на пълноценното функциониране на антикорупционната комисия; промяна на правилата за дългосрочното командироване на съдии; укрепване на почтеността на висшите представители на изпълнителната власт чрез ясни стандарти и механизъм за санкциониране; както и подобряване на качеството на законодателния процес чрез обществени консултации и оценки на въздействието на законодателните инициативи на парламента.

По отношение на препоръката за резултатите по делата за високопоставена корупция прокуратурата има съществена, но не изключителна отговорност. Тя трябва да осигурява качествено и своевременно ръководство на разследванията, обективна оценка на доказателствата, законосъобразно повдигане и поддържане на обвиненията и ефективно взаимодействие с разследващите органи. Същевременно окончателният съдебен резултат зависи и от работата на разследващите органи, събирането и годността на доказателствата, спазването на процесуалните гаранции и независимата преценка на съда.

Ето защо смятам, че основният извод от доклада е необходимостта от измерими резултати, независими институции и ефективна отчетност. За прокуратурата това означава да работи за по-високо качество и ефективност на разследванията и обвиненията, без да се допуска политическа намеса или натиск върху отделните прокурори.

Като евентуален член на Висшия съдебен съвет бих могъл да допринеса за изпълнението на препоръките на Европейската комисия преди всичко чрез решенията, които са в законовата компетентност на съвета и на съответната колегия. Смятам, че реалният принос започва с прозрачна

кадрова политика, обективни критерии за професионална оценка, последователна дисциплинарна практика и създаване на необходимите организационни условия за ефективната работа на магистратите.

Същевременно съзнавам, че не всички препоръки са в правомощията на ВСС. Реформата на неговия състав, промените в законодателството и пълноценното функциониране на антикорупционните органи изискват действия и на други институции. Моят принос би бил да участвам активно в рамките на компетентността си, да формулирам аргументирани предложения и да отстоявам институционална независимост, прозрачност и законност.

Въпрос 28: *Как ще гарантирате, че наказателни производства и мерки за неотклонение няма да се използват избирателно срещу политически фигури, журналисти, адвокати или критици на властта?*

Един и същ правен стандарт трябва да се прилага независимо от общественото положение, политическите възгледи или критичното отношение на засегнатия към властта. Наказателното производство не може да се използва като средство за натиск, а мерките за неотклонение трябва да се основават на конкретни факти, законови предпоставки и индивидуална преценка за тяхната необходимост и пропорционалност. Този подход следва от Европейската конвенция за правата на човека. Член 5 гарантира правото на свобода и сигурност, а член 18 забранява ограничаването на правата за цели, различни от предвидените в Конвенцията. В решението по делото Merabishvili v. Georgia *(Голяма камара, 28 ноември 2017 г.*, Европейският съд по правата на човека разяснява, че когато ограничението преследва няколко цели, е от значение дали недопустимата цел е била преобладаваща. Този подход следва от Европейската конвенция за правата на човека. Член 5 гарантира правото на свобода и сигурност, а член 18 забранява ограничаването на правата за цели, различни от предвидените в Конвенцията. В решението по делото Merabishvili v. Georgia (Голяма камара, 28 ноември 2017 г.,) Европейският съд по правата на човека разяснява, че когато ограничението преследва няколко цели, е от значение дали недопустимата цел е била преобладаваща.

В рамките на правомощията на ВСС ще подкрепям мерки за обективен контрол върху организацията и отчетността на прокуратурата, както и за

своевременна и безпристрастна проверка при конкретни данни за злоупотреба. При установено нарушение следва да се търси съответната отговорност по законов ред. Същевременно не бива предварително да се правят изводи за мотивите по конкретно дело без проверка на фактите и доказателствата.

Въпрос 29: *Какъв дисциплинарен подход ще прилагате при данни за неформални контакти на прокурори с лобисти или с лица, срещу които се водят наказателни производства?*

Един и същ правен стандарт трябва да се прилага независимо от общественото положение и възгледите на засегнатия. При конкретни данни за злоупотреба ще настоявам за проверка от компетентните органи и съответна отговорност.

Въпрос 30: *Ще подкрепите ли публикуването в обезличен вид на постановленията за прекратяване и за отказ да се образува производство по дела със значим обществен интерес?*

Смятам, че публикуването на прокурорски актове за прекратяване на наказателни производства, при подходящо заличаване на личните данни, може да бъде полезен инструмент за повишаване на прозрачността и общественото доверие в прокуратурата. Това обаче не бива да се превръща в безусловно задължение за публичност на всеки акт, а да се прилага при ясни критерии, с оглед на обществения интерес, правата на засегнатите лица и професионалната независимост на прокурора.

Ползата от подобен подход е, че обществото може да се запознае с правните основания за приключване на обществено значими случаи, вместо да формира мнение единствено въз основа на медийни публикации или непълна информация. Публикуването на мотивите би позволило и професионален анализ на практиката, би подпомогнало последователното прилагане на закона и би показало, че прекратяването на едно производство не означава непременно липса на работа или необосновано бездействие от страна на прокурора.

Съществуват обаче и реални рискове. Дори при заличени имена самоличността на участниците може да бъде разпозната по конкретните факти. Публичността може да засегне репутацията и личния живот на гражданите, да разкрие чувствителна информация или да превърне всяко решение за прекратяване в повод за обществен натиск върху наблюдаващия прокурор. Затова прозрачността не трябва да се разбира като публично подлагане на съмнение на всеки прокурор, който е взел решение, непопулярно за определени лица или групи.

Европейските стандарти подкрепят именно този баланс. В Становище № 13 (2018) относно независимостта, отчетността и етиката на прокурорите Консултативният съвет на европейските прокурори към Съвета на Европа подчертава, че прокурорът трябва да бъде защитен от неправомерна намеса, но същевременно да мотивира решенията си в съответствие със закона и да носи професионална отговорност. Това е важен ориентир за всяка национална уредба, която цели да съчетае прозрачност и независимост.

Практически пример предлага Нидерландия, където прокуратурата публикува анонимизирани решения по определени категории авиационни дела. Според официалната ѝ информация тази практика цели да насърчи правната сигурност и прозрачността, като публикуването се прилага съобразно особеностите на съответната категория случаи. Този модел показва, че публичността може да бъде организирана целенасочено, без да се превръща в автоматично правило за всички прокурорски актове.

За България бих предложил нормативно или вътрешноуредено решение, основано на предварително определени критерии. Публикуването би могло да обхваща постановления за прекратяване по дела със значим обществен интерес, след преценка на необходимостта и пропорционалността на мярката. Следва да се предвиди надеждно заличаване не само на имената, но и на данните, които позволяват косвено разпознаване на участниците, както и изключения при риск за текущо разследване, защитени свидетели, личния живот или други законни интереси. Необходимо е също да има ясна процедура за подбор на актовете, за да се избегне избирателното им публикуване и създаването на впечатление за натиск върху конкретни прокурори.

Допълнителни общи въпроси от 02.10.1026 г.

Въпрос 1: *Правото на защита почти отсъства от концепциите на кандидатите. Какви конкретни мерки ще предложите за гарантиране на правото на защита в досъдебното производство, включително достъп на защитата до материалите по делото и спазването на разумния срок?*

Правото на защита не отсъства от концепцията ми поради подценяване на неговото значение. Напротив, смятам го за основна гаранция за справедлив процес и за съществен елемент от правовата държава.

И като прокурор, и като кандидат за член на ВСС приемам, че зачитането на правото на защита не е пречка за ефективното разследване, а условие за неговата законосъобразност и за доверието в правосъдието. Ефективността не се измерва само със скоростта на приключване на делата, а и със спазването на процесуалните гаранции. Разумният срок е важен както за обвиняемия, който не бива неоправдано дълго да остава в състояние на несигурност, така и за пострадалия и обществото, които имат интерес от своевременно правосъдие.

Концепцията обаче е насочена към конкретните правомощия на ВСС, а не към всички въпроси на наказателното производство. Затова смятам, че е важно да разграничаваме значимостта на темата от възможностите на ВСС да влияе върху нейното практическо гарантиране.

Като член на ВСС бих подкрепила обучения, анализ на причините за забавяне на досъдебните производства и създаване на необходимите организационни и технически условия за своевременен достъп на защитата до материалите по делото по установения в закона ред. Спазването на процесуалните права следва да се отчита и при оценката на качеството на прокурорската работа. При установено виновно нарушение и наличие на законови основания не бих изключил и търсенето на дисциплинарна отговорност.

Въпрос 2: *Подкрепяте ли промени в Наказателно-процесуалния кодекс, които намаляват процесуалните гаранции в досъдебното производство. като отпадане на предявяването на разследването, внасяне на обвинението направо в съда или по-нисък стандарт на доказване? Как съчетавате ефективността на процеса с правото на защита?*

Аз съм привърженик на намаляването на излишния формализъм в наказателния процес и на търсенето на решения, които позволяват по-бързо и ефективно приключване на делата. Това е лична позиция, основана както на дългогодишния ми прокурорски стаж, така и на професионалния ми интерес към развитието на наказателния процес. Но ефективността не трябва да се постига за сметка на процесуалните права на страните и на гаранциите за справедлив процес.

По отношение на отпадането на предявяването на разследването, внасянето на обвинението направо в съда или промени в стандарта на доказване смятам, че всяко предложение трябва да се оценява според последиците му за правото на защита. Не подкрепям намаляване на стандарта за доказване или ограничаване на ефективното упражняване на защитата. Оптимизирането на процедурите е приемливо само ако запазва необходимите процесуални гаранции. Обвиняемият трябва да има реална възможност да се запознае с доказателствата, да оспори обвинението и да подготви защитата си.

Този подход съответства на европейските стандарти. В решението Rowe and Davis v. the United Kingdom от 16 февруари 2000 г. Европейският съд по правата на човека подчертава значението на състезателното начало, равенството на страните и достъпа до относимите доказателства. Член 48, параграф 2 от Хартата на основните права на ЕС гарантира зачитането на правото на защита.

Съществено значение има и решението на Съда на ЕС по дело Kolev and Others, C-612/15, от 5 юни 2018 г. Съдът приема, че ефективността на наказателното преследване и спазването на разумния срок трябва да се съчетават с реална възможност обвиняемият да бъде информиран за обвинението и да получи достъп до материалите по делото, за да подготви защитата си. В определени случаи достъпът може да бъде осигурен и след внасянето на обвинителния акт, но само при гарантиране на справедливостта на производството и ефективното упражняване на правото на защита.

Ето защо не смятам, че трябва да противопоставяме ефективността на процеса на правото на защита. Продължителните производства не са в интерес нито на обвиняемия, нито на пострадалия, нито на обществото. Решението е в по-добра организация на разследването, своевременно извършване на процесуалните действия, отстраняване на причините за

забавяне и използване на възможностите за опростяване на процедурите, когато това е съвместимо със закона.

В рамките на правомощията на ВСС бих подкрепяла анализ на причините за забавяне, обучения и организационни мерки за повишаване на качеството и срочността на разследванията. За мен добрият наказателен процес е този, който приключва в разумен срок, но и при пълно зачитане на процесуалните права. Не по-малко гаранции, а по-малко излишен формализъм и по-добро прилагане на закона – това е принципът, от който бих се ръководила.

Въпрос 3: *Ще подкрепите ли задължението прокуратурата да се произнася с мотивиран акт по всеки сигнал на гражданин и възможността отказите да се обжалват пред съд?*

Да. Вярваме, че всеки сигнал трябва да бъде разгледан по приложимия законов ред, а подателят да получи разбираем и обоснован отговор. Подкрепям ефективна съдебна защита в ясно определени от закона случаи.

Въпрос 4: *Повечето концепции не засягат отчетността на главния прокурор. Кои конкретни правомощия на главния прокурор бихте ограничили в рамките на действащата Конституция?*

Бих подкрепил законови ограничения на непрозрачната кадрова дискреция при командироване и поощрения, както и гаранции срещу неформални указания по дела. Промените трябва да са съвместими с Конституцията и да се прилагат по еднакви правила.

Въпрос 5: *Ще подкрепите ли поощренията на прокурори да се предлагат от административния ръководител и да се решават само от Прокурорската колегия с публикувани мотиви. вместо лично от главния прокурор?*

Подкрепям въвеждането на предварително установени критерии, мотивирани предложения и колегиално вземане на решения за поощряване на прокурорите. От управленска гледна точка въпросът е дали поощряването трябва да остане инструмент на персоналната управленска власт, или да бъде

организирано като институционален процес с ясни правила и публично обосновани решения.

Едноличният модел осигурява оперативност и персонална отговорност, но концентрира преценката в един ръководител и създава риск професионалното признание да бъде възприемано като резултат от лични отношения или лоялност. Колективното решение позволява съпоставка на заслугите, взаимна проверка и по-голяма институционална отчетност. То обаче има смисъл само ако е съпроводено с реална самостоятелност на преценката, ясни критерии и конкретни мотиви, които не допускат формално одобряване на предварително взети решения.

За мен е важно поощряването да бъде инструмент за признаване на доказан професионален принос, а не за изграждане на персонална зависимост. Публикуването на мотивите ще позволи да се проследяват основанията за решенията и да се съпоставя последователността в прилагането на критериите, при спазване на изискванията за защита на личните данни.

Същевременно промяната на компетентния орган изисква съответна законова уредба. Необходимо е да се прецени и уреди цялостният механизъм, така че да се гарантират обективност, прозрачност и отчетност, без да се допуска размиване на отговорността или замяна на персоналния фаворитизъм с колективен.

Въпрос 6: *Ще подкрепите ли публичен регистър и максимален срок на командироването на прокурори, включително във ВКП и ВАП по заповед на главния прокурор?*

При посещенията ми в прокуратурите в страната установих, че недоволството от наложилата се практика командироването, започнало като временна необходимост, да продължава с години, се среща във всяка една първоинстанционна прокуратура. За едни колеги то се превръща в предимство, а за други означава допълнителна работа, която остава след командирования магистрат. Това създава усещане за неравнопоставеност и не може да бъде трайно решение на кадровите проблеми.

Затова подкрепям създаването на публичен регистър на командированите прокурори и въвеждането на законово определени

максимални срокове, включително за командироването във ВКП и ВАП със заповед на главния прокурор. Прозрачността трябва да обхваща основанията за командироването, критериите за избор, срока и мотивите за продължаването му. Така ще има възможност за обществен и професионален контрол, а решенията ще бъдат по-предвидими и проверими.

Ще настоявам всяко командироване да има конкретна и обоснована причина, ясни критерии за избор, определен срок и периодичен контрол. Изключенията следва да бъдат допустими само при доказана необходимост и с ясни мотиви, така че да не се превръщат в правило.

Когато кадровата необходимост е трайна, трябва да се търси устойчиво решение чрез своевременно провеждане на конкурси. Командироването може да бъде полезен инструмент за преодоляване на временен недостиг на кадри, но не бива да замества конкурсното начало или да създава предимства за едни магистрати за сметка на други.

Въпрос 7: *В много от последните процедури за избор на административни ръководители е имало само един кандидат. Ще подкрепите ли правило процедурата да се открива повторно, когато има само един кандидат?*

Наличието на един кандидат не означава автоматично, че процедурата е опорочена или предрешена, нито че той непременно ще бъде избран. Причините за липсата на други кандидати могат да бъдат напълно обективни – особено в малките прокуратури, при ограничен кадрови ресурс, повишена служебна натовареност, отдалеченост на населеното място или нежелание на магистрати да поемат допълнителна управленска отговорност. Ето защо броят на кандидатите сам по себе си не може да бъде решаващ критерий за качеството и законосъобразността на процедурата.

Не бих подкрепила автоматично правило за повторно откриване на процедурата единствено поради наличието на един кандидат. Колегията следва да извърши самостоятелна и задълбочена оценка на неговите професионални качества и управленски способности, като отчете и мнението на колегите от съответната прокуратура (теза развита в концепцията ми). Тяхната подкрепа е важен ориентир за доверието в кандидата и способността му да ръководи екипа.

Единственият кандидат трябва да бъде оценен по същия стандарт, както при състезателна процедура. Повторно откриване е оправдано, ако той не покрива изискванията, а не автоматично само заради броя на кандидатите.

Всеки конкретен случай следва да бъде преценяван самостоятелно, като се отчитат качествата на кандидата, резултатите от оценяването, мнението на колегите и конкретните кадрови потребности на съответната прокуратура. Целта е да се гарантира реален и обективен подбор, а не формална конкуренция на всяка цена.

Въпрос 8: *Почти всички кандидати предлагат общото събрание на прокурорите да дава становище за кандидатите за ръководители. Ще се ангажирате ли колегията да не избира кандидат при отрицателно становище на общото събрание без изрични писмени мотиви?*

Да, отклонението от становището на общото събрание трябва да бъде изрично и убедително мотивирано. Колегията запазва законовата си компетентност и носи отговорността за окончателния избор.

Въпрос 29 персонален въпрос

Номиниран сте и за европейски прокурор. Ако бъдете избран и за двете длъжности коя ще изберете?

Бих избрал да бъда член на Висшия съдебен съвет, защото приемам номинацията и доверието на колегите като отговорност, която не бих могъл да пренебрегна. За мен това доверие е ангажимент да работя за професионалната общност и за развитието на съдебната власт. Не бих искал да разочаровам колегите, които са ме подкрепили, и считам, че следва да оправдая доверието им с последователна работа и поемане на отговорност.

Уточнявам, че не участвам в процедурата за избор на европейски прокурор от Република България, обявена на 28 септември 2026 г.

Дата:16.10.2026г.

Подпис:..... .....

Пламен Дончев Петков